

Muhulane

Nr 3 (352)

Märts 2019 (paastukuu)

Muhu leht

2019. aasta hajaasustuse programm

2019. aasta hajaasustuse programm on avatud alates 11. märtsist 2019. Taotlusi saab esitada Muhu Vallavalitsusele kuni **13. mai 2019** (k.a).

Programmi eesmärgiks on hajaasustusega maapiirkonnas elavate perede elutingimuste parendamine. Taotlejaks saab olla füüsiline isik, kelle rahvastikuregistri järgne ja alaline elukoht on käesoleva aasta 1. jaanuari seisuga Muhu vallas asuv majapidamine, millele toetust taotletakse.

Toetatavaid valdkondi on neli:

- * veesüsteemid,
- * kanalisatsioonisüsteemid,
- * juurdepääsuteed,
- * autonoomsed elektrisüsteemid.

Mitmele valdkonnale toetust taotledes tuleb esitada taotlus iga valdkonna kohta eraldi. Maksimaalne toetus ühele majapidamisele on 6500 eurot.

Muhu vallas on programmi kontaktisik Piret Lang, tel 453 0681, e-post: keskkond@muhu.ee

Programmdokumendiga saab tutvuda ja vormikohased taotlused on leitavad Muhu valla kodulehel.

70 aastat küüditamisest

Võõra võimu poolt viidi 25. märtsil 1949 Muhu- ja Saaremaalt teadmatusse 1056 inimest.

Loe lk 3, 5–6.

ISSN 1736-289X

9 771736 289007

Elagu Eesti! Elagu Muhu!

Vallavanem

Raido Liitmäe kõnest

Pühad ja pidupäevad on nii ajaloole tagasivaatamiseks kui ka vähemalt mõtetes tulevikule otsa vaatamiseks.

Nüüd juba pea 101 a tagasi kirja pandud manifestis kõigile Eestimaa rahvastele on öeldud: “Eesti, Sa seisad lootusriikka tuleviku lävel, kus Sa vabalt ja iseseisvalt oma riiki võid määrata ja juhtida. Asu ehitama oma kodu, kus kord ja õigus valitseks, et olla vääriliseks liikmeks kultuurirahvaste peres!”

Need olid kaalukad ja julged sõnad: kui lihtne oleks olnud toona nukralt nentida, et maailm on üks kole ja julm koht, kus on palju ebaõiglust, suurte riikide vahel peetavad sõjad rulluvad üle maa ning meil pole lootustki kehtestada omal maal oma tahet.

Nii sümboliseerivad 24. veebruar kui ka hilisemalt 20. august meie rahva julgust unistada ja tegutseda.

Eesti Vabariik 101: esineb meie tulevik.

Kalmer Saar

101 a tagasi kuulutati kõigile, et Eesti on nüüdsest vaba ja me oleme valmis riigi ning rahvana selle vabaduse eest seisma.

Millegipärast jääb just nüüd, kui me oleme ka peale taasiseseis-

vumist varsti pea 30 aastakümnet saanud ise oma riiki suunata, sellest samast julgusest ja otsustavusest puudu – meil puudub tihti peale julgus olla ise.

Loe edasi lk 4.

Aasta tegu 2018 – väikesele muhulasele oma pätipaar: Tiit Tuust, Alliki Oidekivi, Triinu Traumann ja Piret Lember.

Kalmer Saar

Muhu valla 2018. a preemiad

Hariduspreemia – Ulvi Kipper – pikaaegne Muhu Põhikooli õppealajuhataja ja õpetaja, Lääne regiooni parim liikluskasvatuse õpetaja.

Kultuuripreemia – Marian Heinat – Eesti parim naisnäitleja.

Spordipreemia – Karjamaa kümnevõistlus – Koit Simso poolt korraldatav Muhu-pärane kümnevõistlus.

“Aasta Tegu 2018” – väikesele muhulasele oma pätipaar – tublide tikkijate Tiit Tuust, Alliki Oidekivi, Piret Lemberi ja Triinu Traumanni algatus valmistada ja kinkida Hõbelusikapeol igale väikesele muhulasele pätipaar.

Vt lisaks lk 4.

9. jaanuaril sündis Kaidi Kaasiku ja Janis Osa perre sündis tütar **Brigitte** Osa.

8. veebruaril sündis Anneli Oidekivi-Saaremäli ja Siim Saaremäli perre tütar **Iida** Saaremäli.

Täpsustus

Märtsis Hellamaa külakeskuses toimuva ettevõtjate nõustamise algselt välja kuulutatud kuupäev on muutunud: Saare Arenduskeskuse ettevõtlikonsultant Tiia Naagel, vabaihenduste konsultant Helje Pent ja Saarte Koostöökogu nõustaja Sulvi Munk on Hellamaal **27. märtsil kell 11–15**. Kui on soov eelnevalt aeg kokku leppida, siis kirjuta aadressil: tiia@sasak.ee; helje@sasak.ee või sulvi.munk@skk.ee

Olete oodatud!

Volikogu 21. veebruari istungi päevakorrast

- Muhu valla 2019. a eelarve 2. lugemine ja vastuvõtmine (eelarve maht on 4 237 774 eurot),
- Muhu Vallavolikogu 22.2. 2017. a määruse nr 63 muutmine (Muhu Muuseumi struktuur),
- Muhu Vallavolikogu 26.3. 2014. a määruse nr 12 muutmine (põhipalgaastmed ja kuupalgamaärad),
- Muhu Vallavolikogu 22.2. 2017. a määruse nr 62 muutmine (pedagoogide töö tasustamine),
- Volituste andmine toetusmeetme rakendamiseks,
- Aasta Tegu valimine,
- Kantsi küla Haaviku detailplaneeringu algatamine ja lähte- seisukohtade kinnitamine,
- Igaküla Eku kinnisasja omandamine,
- Kinnisasja omandamiseks loa andmine (Viira k Tiiriki),
- Informatsioonid (volikogu järgmine istung toimub 21. märtsil).

Vallavalitsuse istungitelt

6. veebruar

Määrati sotsiaalhoolekandeli hüviti.

Otsustati vabastada korraldatud jäätmeveoga liitumisest Hellamaa k Kruusiaugu elamu krt 2 (1.2.2019–31.1.2020).

Väljastati 18 m² reklaami eksponeerimise luba Muhu Liha Tulundusühistule Kuivastu kõrtsihoone seinal Postikõrtsi kinnistul kuni 20.9.2019.

Otsustati jagada Raugi k Jüri kü: Jüri, Männa ja Männarahnu.

Väljastati projekteerimistingimused kaalutlusotsustes esitatud tingimustel:

- Möisaküla Ranna-Uuelu mü sauna projekteerimiseks,
- Simiste k Markuse mü elamu ehitusprojekti koostamiseks.

Väljastati ehitusluba Piiri k Kiku mü kasutusest väljas oleva hoone lammutamiseks.

Väljastati kasutusluba Kuivastu k Andruse mü üksikelmule.

Otsustati läbi viia lihtmenetlusega riigihange "Sinilinnu korterelamu köögimööbli ja -tehnikat soetamine ja paigaldamine".

Otsustati toetada eralasteaeda Rahvusvaheline Lasteaed Muhu valla lapse osas.

Tunnistati nurjunuks avalik kirjalik enampakkumine vallavara võõrandamiseks ning otsustati korraldada uus enampakkumine.

Vaadati läbi valla eelarve parandusettepanekud.

14. veebruar

Anti luba MTÜle Loomekoda projektiaagri "Loomelaager Muhumaal 2019" läbiviimiseks Koguva k Vana-toa turismitalus 15.–20.6.2019 ja 30.6.–5.7.2019.

Kinnitati valla 2018. a tunnustusstipendiumide saajad.

Otsustati jagada Liiva k Raunmäe kü: Raunmäe (mtm) ja Kadaka (sotsiaalmaa e ühiskondlike ehitiste maa).

Otsustati anda otsustuskorras kasutusse Raunmäe mü metsaga kaetud osas.

Otsustati seada sundvaldus avalikes huvides vajaliku tehnovõrgu talumiskohustuse kehtestamiseks Igaküla Uuelu kinnistule Elektrilevi OÜ kasuks 0,4 kV pingega maakaabelliini ja liitumiskilbi ehitamiseks.

Kooskõlastati maasoojuspuuraukude asukoht Päidla k Mardi mü.

Väljastati ehitusluba Soonda k Tänavasuu mü üksikelmu püstitamiseks.

Määrati sotsiaalhoolekandeline hüvitis.

Vaadati läbi volikogu materjalid.

20. veebruar

Otsustati toetada lapse osalemist MTÜ Orissaare Sport tantsulise võimlemise treeningutel.

Kinnitati Muhu Lasteaia kohatasu maksumuseks 20 eurot kuus. Suveperioodil pakutava lastehoiu teenuse maksumuseks kinnitati 15 eurot päevas.

Väljastati ehitusluba Liiva k Keskpats, Liiva alajaam ja turuplats mü teenindushoone püstitamiseks.

Otsustati toetada annetusega mälestusüritust, mis on pühendatud märtsiküüditamise aastapäevale ja represseeritute ühingu Memento moodustamise aastapäevale.

Otsustati anda valla vastavatele ametnikele volitused väärtusmenetluses osalemiseks ja isikuandmete töötlemiseks selle käigus. (Seadusest tulenevalt on vallavalitsus väärtuste kohtuväliseks menetlejaks.)

Detailplaneeringu teade

Muhu Vallavolikogu algatas oma 21.2.2019. a otsusega nr 92 Kantsi küla Haaviku katastriüksuse (47801:007:0905, maatulundusmaa, 9,63 ha) detailplaneeringu. Planeeringuala hõlmab ca 5,8 ha kinnistust. Detailplaneeringu eesmärgiks on Haaviku maaüksusele päikesepargi ja selle toimimiseks vajalike ehitiste rajamine, maa sihtotstarbe muutmine osaliselt tootmismaaaks. Päikeseelektrijaama alal soovitakse karjatada lambaid.

Detailplaneeringu algatamise otsusega saab tutvuda Muhu Vallavalitsuses (Liiva k, Muhu v, Saare mk) ja aadressil www.muhu.ee/Dokumendiregister.

Kui soovite osaleda planeeringu koostamises või saada teavitusi või lisainfot, siis palume teavitada sellest Muhu Vallavalitsust ning märkige ka ära viis, kuidas soovite edaspidi infot saada ning planeeringu väljatöötamises osaleda.

Täiendav info tel 453 0680, maa@muhu.ee

Muhu Vallavalitsus teavitab detailplaneeringutest valla kodulehel, maakondlikus lehes, valla teadetetahvil ja üldjuhul ka ajalehes Muhulane (kui ilmumissagedus võimaldab). Lisaks on võimalus tellida endale teavitused e-kirjaga. Selleks palume saata meilistiga liitumise soov aadressil maa@muhu.ee

2019. a I seltsitegevuse toetuse taotlemise tähtaeg on 15. märts

Muhu valla eelarvest on võimalik kolm korda aastas taotleda toetust kultuuri-, spordi-, noorsootöö-, jt seltsitegevuste alaseks tegevuseks ja külaelul arendamiseks, taotluse esitamise tähtajad on: 15. märts, 15. juuni ja 15. oktoober. Vt lähemalt www.muhu.ee - teated (28.2).

Taotlused tuleb saata tähtaegselt kas e-posti aadressile vald@muhu.ee või tuua vallamajja.

Muhu valla eelarvest seltsitegevuse toetamise kord ja taotlusvorm on leitavad <https://www.riigiteataja.ee/akt/415052013008?leiakehtiv>

Tasuta koolitus "Minu arenguvajadused, meeskonnas töötamine ja mõjutamisviisid"

Algus 8. aprillil kl 10.

I moodul: 8. ja 10. aprill; II moodul 17., 18. aprill; III moodul 24., 25. aprill, iga kord kl 10–17.

Koolituse maht on 48 tundi, koolitus toimub tunniplaani alusel (www.oesel.ee/osilia).

Toimumiskoht: Muhu Põhikool.

Koolitaja: Heli Maajärv, täiskasvanute koolitaja.

Info ja registreerimine tel. 455 6576, 5551 1922, välkposti aadressil osilia@oesel.edu.ee

Projekti rahastab Euroopa Sotsiaalfond ja Eesti riik.

Vt lähemalt www.muhu.ee - teated (27.2)

Algab loomatoetuste taotlemine

Loomakasvatuse (ammlehma ja/või ute) üleminekutoetuse ning piimalehma kasvatamise otsustamise taotlusi on tänava võimalik PRIA-le esitada 2.–21. märtsini. Ka käesoleval aastal saab taotlusi esitada ainult elektrooniliselt e-PRIA vahendusel. Vt lähemalt Muhu valla kodulehelt www.muhu.ee - teated (28.2).

E-PRIA teenuste kasutamise juhendid leiab PRIA veebilehelt taotlusvooru materjalide hulgas (www.pria.ee - Toetused - Loomakasvatus), vajadusel abi PRIA otsustuste telefonil 737 7679. PRIA maakondlikes teenindusbüroodes on kliendiarvutid ning kliente aidatakse e-PRIA kasutamisel. Bürood on avatud E – N kell 9.00 – 16.00, reedeti suletud. NB! www.pria.ee/broneering

Mäletame

Möödunud on kuu aega sellest, kui Muhulane avaldas minu kirjutise pealkirja all „70+30”. Seal kirjutasin sündmustest, mis toimusid seitsekümmend aastat tagasi, samas ka suurest soovist korraldada selle tähtpäeva puhul üritus, mis koondaks kokku kõik need inimesed, kes elasid rasked ajad üle ja omavad kaasajal represseerimise tunnistuse. „Pidulik” mälestuspäev saab toimuma Kuressaare linna kultuurikeskuses **25. märtsil 2019** algusega **kell 13**, väljasõiduga Jaagarahule. Täpsem päevakava tuleb teile kutsega.

Palve kõigile Muhus elavatele inimestele, kes olid küüditatud Muhust või kes on hiljem asunud elama Muhusse: palun andke endast märku, juhul kui te seda juba

pole teinud. Eelmise Muhulase kaudu palusin teateid 1. märtsiks k.a, aga ka 15. märts ei ole veel hilja. Registreerimine on vajalik selleks, et teada saada, palju meid Muhus on ning kui paljud sooviksid osaleda 25. märtsil korraldatavast mälestuspäevast, teave on vajalik ka transpordi muretsemisel. Kogu üritus on tasuta.

Selgituseks: need represseeritud, kes on end vallas kirja pannud, ja need, keda ma isiklikult tunnen, saavad kutsed. Kuidas kutse peale reageerida, on konkreetse inimese enda otsustada.

Kogu teave peaks laekuma Muhu valda aadressile heiske.tuul@muhi.ee, telefoni 4530 672, või siis minule telefonil 5234 983 **15. märtsiks k.a.**

Rein Väli

Muhu Noortekeskuse tegemisi

Veebruari koolivaheajal toimus Muhu Noortekeskuses kolmepäevane fotolaager. Laagris õpetas Ekspress Meedia foto- ja videograaf Anni Önnelid noortele fotograafia algteadmisi. Enamus teooriat käsitleti läbi praktiliste harjutuste. Esimesel päeval keskenduti loodusfotograafiale ja liikuvate objektide tabamisele. Teisel päeval pandi üles valgustus ja tehti stuudiofotosid. Kolmandal päeval tehti fotodele järeltöötlust ja avati noorte töödest näitus. **Näitus on noortekas kõigile vaatamiseks üleval märtsi lõpuni.**

Märts toob kaasa uue huviringi kõigile piljardihuvilistele. Nimelt korjasid noored veebruaris Facebookis like'e "Nopi Üles" programmi raames. Kogukond tuli appi ja kui õhtul kell 18 läks plakat üles, olid hommikul kell 10 rahastuseks vajalikud "näpu" koos. Tänu sellele saavad Muhu noored märtsist juunini piljardiõpet. Juunis tuleb avalik turniir kogukonnale ja julgemad saavad ennast noorte vastu proovile panna. Projektifondi "Nopi Üles" tegevuste elluviimist rahastatakse haridus- ja teadusministri kinnitatud ning Eesti Noorsootöö Keskuse poolt elluviidava ESF kaasrahastatud programmi „Tõrjutusriskis noorte kaasamine ja noorte tööhõivevalmiduse parandamine” kirjeldatud tegevuste raames.

Lisainfo programmi kodulehelt: www.facebook.com/nopiules

Liia Ots

Küünlakuu ja paastukuu Muhu Muuseumis

Küünlakuu koos vabariigi sünnipäevaga on selleks aastaks taas mööda saanud ja käes paastukuu ning kaugel see kevadki enam on.

Teen siin väikese tagasivaate:

31. jaanuarist 3. veebruarini oli muuseumi juhataja Meelis Mereäär Riias messil, kus tutvustas Muhu Muuseumit ja Muhu saart.

8. veebruaril rääkisime Muhu lasteaia lastega küünlapäevast.

15. veebruaril tegi Eda Maripuu ettekande Kuressaare Linnateatris toimunud ajalookonverentsil „Mässu kaudu vabasse riiki”. Üritusest sai pikemalt lugeda maakondlikest ajalehtedest.

16. veebruaril tähistasime kirjanik Juhan Smuuli 97. sünniaastapäeva. Eda Maripuu rääkis teemal „Juhan ja Läti”. Osalejaid oli meeldivalt palju.

21. veebruaril osales muuseumi juhataja Muhu lasteaia Eesti Vabariigi 101. aastapäevale pühendatud peol.

5. märtsil kohtume Muhu Põhikooli kolmanda klassi õpilastega, räägime vastlapäevast ja vanadest hoonetest.

8. märtsil avatakse Tallinnas Tantsupeomuseumis näitus Muhu rahvariide teemadel. Näituse eesmärk on näidata, kuidas Muhu rahvariided läbi aegade on muutunud ja mida millega täpselt kanti. Muhu Muuseum on seal küll väikeste viisi abilise, kuna enamus näitusele minevatest rahvapärimustest

on Muhu nannede rühma „Ätses” liikmete ja sõprade riidekirjudest. Muuseum aitab ära täita selle osa, mis puudu jääb.

20. märtsil toimub Tallinnas Kultuurikatlas pärandikandjate ja -hoidjate tänuüritus „Pärand elab”, muuseumist osaleb Eda Maripuu.

21. märtsil toimub samuti Tallinnas Eesti Saarte Kogu koosolek, millest võtab Muhu saare esindajana osa Meelis Mereäär.

Paastukuul on muuseumisse saabumas ka turistigrupid, praegu teadaolevalt ühed Lätist, teised Saksamaalt ja kolmandad meie oma kodumaalt.

Muhu Muuseumis on praegu

vaadata näitused: Väljal I korruse fuajees on näitus „Muhu muster Nii ja Naa”, II korruse fuajees näitus „Tubakast Muhu moodi”, II korrusel püsinäitus „Muhu tekstiil”, Toomal: Madise kambris on stendid Muhu looduse ja ajaloo kohta ning Muhu kaart.

Kuivastu kohvikus fotonäitus „Sirje Tüüri tikanditest ja maalینگutest”. Näitust saab vaadata kohviku lahtioleku aegadel.

Muhu Põhikoolis näitused „Meremehe kiri” ja „Endla Prii tikitud köögirätikud”.

Muhu Muuseum on avatud T-L kella 10–17.

Tervitustega, Siret muuseumist

Juhan Smuuli sünniaastapäeva tähistamisel rääkis Eda Maripuu teemal „Juhan ja Läti”.

Mai Meriste

Noppeid

1. veebruaril anti Eesti Vabariigi muuseumi Kolu kõrtsis üle Eesti Folkloorinõukogu ja Rahvakultuuri Keskuse sanditamifestivali „Hakkame santima!” kogumiskonkursi „Märka marti!” auhinnad, neist üsna palju läks saarlastele-muhulastele, kirjutasid 7. veebruari maakonnalehed. Alglklasside videokonkursi võitsid **Muhu noortekeskuse filmiringi noored** (juhendaja Arnek Grubnik).

Muhu muusikakultuuri edasi- viijast **Koidula Viglast** kirjutas 16. veebruari Saarte Hääl.

Saaremaa Muuseumi ajalookonverentsist „**Mässu kaudu vabasse riiki**” kirjutas 16. veebruari Meie Maa. Eda Maripuu rääkis muhulaste osast Saaremaa mässus, Rein Saksakulm kõneles „Miks minu vanaisa mässama hakkas?” Vastuolulise sündmuse käigus hukkus hulk saarlasi ja muhulasi, kuid selle kaudu jõudis reaalselt Muhu- ja Saaremaale Eesti Vabariik. Saaremaa mässu meenutas ka 22. veebruari Meie Maa. Mässulisi oli kokku kuni 1000.

PRIA toetas **Muhu Liha** 200 000 euroga, teavitas 16. veebruari Saarte Hääl. Nn lühikeste tarneahelate meetmest toetuse saanud projekti kestus on 3 aastat.

Aasta külaks pärjati Kõljala külade piirkond, rahva lemmik- külaks sai aga Paenase külade piirkond (Paenase, Päeda, Rinsi), vt 7. veebruari Meie Maa.

Veel 2018. a preemiatest

Muhu valla 2018. a preemiad: Hariduspreemia nominendid: Muhu Põhikooli „Lembitu retk“, Muhu I Noortefestival, Ulvi Kipper, noortevolikogu taaskäivitamine; laurea – Ulvi Kipper. Kultuuripreemia nominendid: Igor Raadel, Muhu Suur Suvekontsert, mälumänguõhtud restoranis „Koost“, Tõnis Kipper, Anne Keerd, Marian Heinat, Muhu Liha Tulundusühistu; laurea – Marian Heinat.

Spordipreemia nominendid: Mati Rüütel, Karjamaa kümnevõistlus, Suur kahe- ja neljarattaliste orienteerumine; laurea – Karjamaa kümnevõistlus.

Laureaadid said Muhu valla tänukirja ja rahalise preemia.

“Aasta Tegu 2018” nominendid: Muhu I Noortefestival, Katrin Pauts „Minu Muhumaa“, väikesele muhulasele oma pätipaar, Muhu lasteaiade uue rühma avamine, uus Liiva Konsumi parkla, Coop Liiva Konsum; laurea – väikesele muhulasele oma pätipaar.

Laureaadid said Muhu valla tänukirja ja rahalise preemia.

Täiendavalt tunnustati **Saaremaa Tarbijate Ühistut** muhulastele väga olulise uue Liiva Konsumi kaupluse ja parkla rajamise eest.

Veel tunnustati tänukirja ja meenega:

“Parim kohalik maksumaksja 2018. a” - Pädaste Mõis OÜ, Muhu Hooldekeskuse SA

“Hea ettevõtlusidee 2018” – Muhu Liha Tulundusühistu – kohaliku toidu väärindamine ja toidukultuuri arendamine.

Mälestades sõpru Heli Läätse ja Peeter Sauli

Lootuste kasvumaal ruumi on meile,

teada ja tunda see.

Elus ju lõputult läinud on teile soovid ja olemised.

Nõnda on rõõmud ja muredki kõndind

vapralt ja tarmukalt koos.

Ja me tunneme üheskoos endid selles mõttikus loos.

Uskuge, on hetkedes palju helgust,

päev päevalt tiksus aeg.

Saatust on jaganud küllaga selgust, elu ju kõike vaeb.

Selles me imes on kõigest teada vajalik, õilistav ka.

Mälestus võib ju sammegi seada,

kinkida ülla ja kirka...

Enda Naaber Nipsust

Isamaa värvikas sünnipäevapidu

Eesti Vabariigi sünnist on möödas juba 101 aastat.

Muhulased kogunesid seda tähistama reede, 22. veebruari õhtul Liivale koolimaja saali. Soovijad said saali sisenedes klaase kõlistada vallavanema ja volikogu esimehega. Piduehtes aktusesaal mahutas kohaletulnuid vaevu, esinejad olid oma järke oodates uste vahel ja taga.

Segakoori eestlaulmisel loodi hümniga pühalik meeleolu, oma etteaste andsid noorimad ja koge-

nuimad esinejad üheskoos ehk siis lasteaiälapsed, kellega ühines varsti tantsurühm “Ätses”. Vallavanem pidas kõne “olukorrast riigis ja Muhus”, nagu volikogu esimees ta muhedasti sisse juhatas. Kõnest kostis muret ülereguleeritud Eesti pärast, rõõmu muhulaste saavutuste üle.

Valla preemiad 2018 tehtu eest anti kätte südamlilke esinemiste vahepeal (vt lk 1 ja kõrvalt). Kalmer Saar püüdis enamuse õhtust pilti-

dele, mida võib näha mh Saarte Hääle kodulehe kaudu.

Kohaletulnud said pärast eeskava maitsta erinevaid suupisteid ja mahedaid tordiviile. Nii et kes jättis aktusele tulemata, pidi leppima koduse peolauaga.

Eks me, muhulased, olegi enamasti leplikud ja küllap mitmed meist eelistavad peosuminala teinekord rohkem omaette unistada.

Muhulane

Elagu Eesti! Elagu Muhu!

Algus lk 1.

Jah, me oleme pidupäevadel uhked oma riigi üle, oleme rõõmsad, meenutame neid, kes on loonud meie riigi ja aitasid kaasa meie taasiseseisvumisele.

Aga samas on meil millegipärast tihti tunne, et kõik ei ole vist nii, nagu me tahaksime: oma aeglase põhjalikkusega ning ülipüüdlikkusega püüame mõnda asja üle reguleerida, veeretame ise endale takistusi, et neid siis ületada ja siis koraks maha istuda ning rahuneda, et taas tõusta lahendama enda tekitatud probleeme – ja see ring on lõputu.

Tagajärg on see, et me oleme väsinud ja tüdinud: paar aastat tagasi tehtud uuringute väitel tunneb end tihti väsinuna 40 % Eesti elanikest ning kui siia lisada ka suhteliselt madal sissetulekute tase, siis võime öelda, et peale väheste materiaalsete ressursside pole Eesti inimestel varuks ka vaimseid ressursse. Samas on ju meie riigi suurim ressurss meie inimesed – aga väsinud ja tülinud inimesed õnnelikku ja edukat riiki ei moodusta.

Kas teisiti ei saa? Kas me pole

seda olukorda suuresti ise tekitanud?

Miks me toodame iseendale tarbetut bürokraatiat ja põhjendamatu keerukat seadusloomet? Eks igaüks meist on tajunud, kui keerukad on meie seadused, regulatsioonid, aruandlused, aga kui seda väidavad juba juristid, notarid, pr. õiguskantsler jt, on ikka ilmselt mis-kiit mada!

Kahjuks on tavapärane, et meie riigi tarbeks kirjutatakse maha võrrast seadust, uurimata, kas ja kuidas see mujal töötab ning kas see sobitub meile.

On välja toodud, et 2/3 Eestis kehtivatest seadustest reguleerib ühel või teisel moel järelvalvet.

Kas tõesti me oma riigis ei usalda üksteist ja põhiseaduses sätestatud isikute vabadusel põhinev riik on asendumas kitsenduste riigiga, kus otsustusvõime ja initsiatiiv pole soositud?

Nõustun Eesti Omanike Keskkonna esimehe notar Priidu Pärnaga: “ROHKEM ÕIGUST EI TOO KAASA ROHKEM ÕIGLUST” – meil tõepoolest ei oleks vaja asju nii palju reguleerida: **tuleb rohkem usaldada.**

Tegelikult on meil ju riigina läinud väga hästi: vajalikel hetkedel me oleme osanud olla targad ja ühtsed. Sellist ühtsust on kogenud vaid vähesed rahvad ja sellistel hetkedel kogutud emotsionaalne kapital ning uhkus oma rahva ja riigi üle kannab meid siiani, väljendudes meie uhketes tantsu- ja laulupidudes, ühistalgutes, olgu või kaasaelamises Ott Tänakule, Kerli Sildarule.

Kõne alguses oli mõte, et riigi sünnipäeval me mõtleme lisaks ajaloole ja tänasele kindlasti ka meie tulevikule, milline see on. Me ei tea keegi seda täpselt, aga vastuseid sellele küsimusele annavad ja selle eest vastutavad need inimesed, kes vaatavad vastu meie igaühele, kui seisame peegli ees – **igaüks meist!** Jõudu ja jaksu meile kõigile oma Eesti hoidmisel!

Nähes meeleletut virvarri ja segadust nii maailmas kui Eestis, soovin, et me saaksime kasutada Muhu kohta veel üht tunnustlauset: **MUHU – TERVE MÕISTUSE SAAR!**

Elagu Eesti! Elagu Muhu!

Tsitaat. Valdur Mikita:

Paigaga tugevasti ja nõrgalt seotud inimeste eluvaates ja ilmatunnetuses avalduvad väga suured erinevused.

Kuna maastiku hingestamise traditsioon on siin väga vana, siis loodus ongi kõige loomingulisem keskkond läänemeresoome vaimkultuuris.

Tegelikult oleks hädasti tarvis just intiimset ökoloogiat, isiklikku ruumi, kus leiab aset inimese maagiline kontakt loodusega, kus toimub looduse loomulik “kodustamine”.

Kukeseene kuulamise kunst.
2017, lk 93, 97.

Linnuse kolhoosi heinalised kolhoosi algaastatel. Kas keegi tunneb fotololijatest veel kellegi ära?

Muhu Muuseum

70 aastat küüditamisest ja kolhooside loomisest

1949. aasta 25. ja 26. märts olid päevad, mil viidi tuhandetest Eesti kodudest ära põhiliselt naised, lapsed ja vanad mehed. See oli üks massirepressioonidest, mida Eesti rahvas 20. sajandil tunda sai.

Pärast küüditamist ei leidunud enam palju neid, kes kolhoosi minemisest keelduda oleksid julgenud. Kolhoosikord oli oma algusaegadel samaväärne muude repressioonidega – ainus eelis oli, et seda sai taluda oma kodus või vähemalt kodumaal.

Kuigi nõukogude võim ei vajanud erilist põhjust inimese arreteerimiseks või kodust ära viimiseks, peeti „heaks tooniks” midagi neile siiski ette heita. Loomulikult ei ole need mingid süüteod ja seetõttu ei saa rääkida ka karistustest, vaid riiklikust vägivallast kaitsutete inimeste suhtes. Enamusele, kellele 1949. aasta märtsis järele tuldi, olid juba isad/pojad/vennad arreteeritud.

Alljärgnevalt on meenutatud eelkõige just 70 aasta taguse suurvõõrutamise ohvreid, kes Muhust ära viidi.

1949. aasta 25.–26. märtsil viidi Muhus oma kodudest ära:

Nurme Lillevälja talust

Metsaalt

Akilina Timofei t., s. 1903 Siig
Arnold Aleksandri p., s. 1928
Rosalia (Rosina) Aleksandri t., s. 1923

Maria Tõnise t. Metsaalt, s. 1862 Saksakulm, Tusti Käsprilt

Pereisa Aleksander (s. 1903) arreteeriti 1945. aastal saksa ajal Omakaitses olemise eest ja sai tolleaegse moe järgi 10 aastat vangistust ja 5 aastat asumist (edaspidi 10+5 jne – EM).

Nimekirjas olid ka Akilina tädi Ekateriina, ema Elena ja õde Julia Siig, s. 1900. Tädi ja ema ei küüditatud, kuid õde viidi ära.

Paenase Kraavi talust

Auväär

Armilda Matvei t., s. 1926
Herbert Matvei p., s. 1935
Maria Juri t., s. 1898–1981 Hallikäär, Tupenurme Laurilt

Pereisa Madis (s. 1902) arreteeriti 1944. aastal ja ta sai 15+5 aastat asumist.

Rässa Järve-Mihkli talust

Pärtel

Asta Konstantini t., s. 1942
Hugo Konstantini p., s. 1940
Maria Maksimi t., s. 1865–12.4.1949

Küüditatud Novosibirski oblasti Tatarski rajoonis 1952. aastal. Armilda Metsaalt, Elve ja Arnold Ligi ja Alvine Ausmeel istuvad vankril. Ees istuvad Liina Tuulmägi ja üks Volga sakslane. Lidia Saat II reas vasakult teine.

Muhu Muuseumi kogust

Sinaida Vassili t., s. 1913 Rääm-auk Lõetsa Uie-Saunal

Pereisa Konstantin Pärtel (s. 1906 Võiküla Pangal –1946) oli Omakaitses olemise eest arreteeritud ja vangistuses surnud.

Ridasi Tõnise talust

Väli

Rein Karli p., s. 1943
Salomon Mihaili t., s. 1922
Pereisa Karl Georgi p Väli, s. 1916. aastal, oli arreteeritud 26. novembril 1944. aastal ja 10+5 aastaks GULAG-i saadetud.

Pärased Piiri talust

Heinla

Georgi Andrei p., 1867–6.4.1949
Haljand Vassili p., s. 1938
Silja Vassili t., s. 1948
Juulia Ivani t., s. 1886
Vassili Georgi p., s. 1907
Adeele Vassili t., s. 1913
Adu Vassili p., s. 1943

Vassili noorem vend Herman lõpetas 1941. a Riigi Kunsttööstuskooli ja jäi Tallinna. Ta mobiliseeriti 1944. a Saksa sõjaväkke, 1944. aasta lõpul arreteeriti ja saadeti Inta vangilaagrisse. Peale laagrit ja eriasumist Uhtas jõudis ta Eestisse tagasi 1964. aastal, töötas Silikalt-siidi Instituudis ja Eesti Projektis ning tegutses vabakutselise kunstniku-akvarellistina. Oma vanaduspäevad lõpetas 1996. aastal Muhus.

Pärased Tõnise talust

Kokk

Akiliina Vassili t., s. 1906
Andrei Georgi p., s. 1900
Georg Mihaili p., 1871–5.11.1949

Tiia Andrei t., s. 1943

Andrei vend Georgi (s. 1905) oli arreteeritud juba 28.11.1944, karistuseks 15+5 aastat.

Suuremõisa
Aljava talust

Ligi

Arno Ivani p., s. 1931
Elve Ivani t., s. 1935
Ivan Georgi p., s. 1887
Linda Ivani t., s. 1919–14.3.1951
Akiliina, s. 1895

Selle pere saatus on tüüpiline oma aja eesti peredele, kus vennad võitlesid eri pooltel ja sellest sõltus ka nende saatus: Suuremõisa Aljava Ivan Ligi vanim poeg Johan Ligi (1914–42) mobiliseeriti Punaarmee ja langes Velikie Luki all. Nooremad vennad Voldemar ja Ilmar mobiliseeriti sakslaste poolt; Volli varjas ennast peale sõda kodus, Ilmaril õnnestus Rootsi põgeneda. 1948. aastal Voldemar arreteeriti ja tema karistuseks oli 25 aastat.

Andruse talust

Ausmeel

Alehtiina (Alvine) Vassili t., s. 1918 Vokk
Juri Paveli p., s. 1941
Alehtiina mees, Pärased Andruselt pärit Pavel/Paul Ausmeel (1914–1950) arreteeriti 1944. aastal ja talle määrati karistuseks 10+5.

Kapi k Rehe talust

Rehepapp Georg Stepani p., s. 1880–19.2.1950

Georgi poeg Aleksander oli põgenenud Läände ja poeg Anton oli saksa ajal omakaitses, mistõttu varjas ennast pärast sõda. Georgi ja tema tüdart Raissat süüdistati ka

Tupenurme Vanaga Mihkel ja Vassili Maripuu varjamises. Raissa arreteeriti 1948. aasta juulis ja talle mõisteti 25+5.

Linnuse Jaani talust

Saat

Ivan Maksimi p., s. 1887
Liidia Ivani t., s. 1914
Raissa Maksimi t., s. 1888
Targem

Ivani ja Raissa vanem poeg Alfei (s. 1907) oli Punaarmeesse mobiliseeritud, kuid kavatsuse eest sakslaste poole üle minna mõisteti talle 1943. aastal surmanuhtlus, mis küll ära muudeti 10-aastase vabaduskaotuse vastu. Tema süüdistusaktis on ära märgitud ka kuulumine Kaitseliitu. Noorem poeg Ferdinand (1922–1991) oli Saksa sõjaväes ja oli selle eest vangis. Tagasi Eestisse ta ei tulnud, vaid suri Novosibirskis.

Vahtraste Kesküla talust

Maltis

Kristina s. 1890
Akilina s. 1902
Endel s. 1931
Pereisa Ivan (1888–1953) oli arreteeritud 1948 pärast seda, kui 19. novembril 1948 oli tabatud Läänest Eestisse luurajana saabunud poeg Joann, kelle karistuseks oli 25 aastat. Viimane vabanes 1960. aastal.

Lõetsa Mardi talust

Tuulmägi

Akilina s. 1906
Akilina vend Matvei (1900–1946) arreteeriti 1944 ja talle mõisteti 15+5.

Mõisaküla Laasuga talust

Kolk Andrus Jaani p. 1878–25.9.1949

Vanem poeg Madis Kolk (1905–1971) oli viimane Laasuga peremees; teine vend Vassel (1907–2003; võttis hiljem oma nimeks Lembit) lõpetas Saaremaa ühisgümnaasiumi ja õppis advokaadiks. Lembit Kolk oli 1937. a valitud Rahvuskogu I koja liikmeks. 1944. a põgenes pere Rootsi ja Lembit oli hiljem Kanadas Eestlaste Kesknõukogu juhatuse liige. Madis oli saksa ajal vallavanem ja 1940. aastal valitud Saare Maavolikogu liikmeks. Madis arreteeriti 1944. aastal, kuid pääses ja varjas ennast naise Alviine kodus Rootsiveres 1953. aastani. Madise ema oli sündinud Koguva Hansu talus.

Järg põrõdel

70 aastat küüditamisest ja kolhooside loomisest

Algus eelmisel lk.

Küüditatavate nimekirjas on Andrus kulakuna, kuna Laasuga talu oli peaaegu 85 hektari suurune.

Koguva Vanatoa talust

Schmuul

Jaan Jaani p., s. 1883–4.6.1949

Riste Ado t., s. 1890

Vanatoa Jaani vend oli angerja-kuningas ja Orissaare kaupmees Madis Schmuul, ka Jaani teine vend Hans (1888–1926) pidas Viirakülas poodi, mille hoones pärast Eesti vabanemist mitu rentnikku poodi on pidanud. Suur osa pere liikmetest pääses sõja lõpus vabasse maailma, mida Jaanile ja tema naisele süüks sai panna, kuigi ka nemad olid nimekirjas kulakutena.

Küüditatavate nimekirjas olid ka Jaani ja Riste emad, kuid neid siiski kaasa ei võetud ja Riste emal, Koguva Toomal sündinud Inglil, oli õnn surra kodus sama aasta jaaniõhtul.

Viirakülalt

Tagaküla Marta Jaani t., s. 1914

Marta oli Timofei Tagaküla naine. Timofei Timofei p. Tagaküla, s. 1909 Paenase Endriki Timmul,

arreteeriti 1945. aastal. Oli saksa ajal Liival postkontori ülem. Süüks kuulumine Omakaitseks, karistusseks 15+5.

Perem Tiina Mikhli t., s. 1884, kelle abikaasa Juhan oli Pihlalt, kust ta ka küüditati.

Muhu nimekirjas on ka **Sarapikud**, kes olid pärit Kihelkonna vallast Paju-Asunduse külast Sarapiku talust. Tusti Toomalt pärit Kristina **Tust** oli abiellunud Aleksander Sarapikuga (enne eestistamist Malk). Küüditatute Muhu nimekirjas olid

Illo Aleksandri p., s. 1933

Koidu Aleksandri t., s. 1933

Nende küüditatud õe Pauline (s. 1922) elukohaks on märgitud Tusti küla, nooremad küüditati Kihelkonnalt. Lapsi oli kokku viis, kõige noorem 1940. aastal sündinud. Isa Aleksander oli arreteeritud 1944. aastal ja 1950. aasta lõpuks ka surnud. Teadmata on ema saatus, keda küüditatute nimekirjas ei ole.

Paljud viidi ära ja vangistati teatavasti juba 1941. aastal. Ka saksa ajal vangistati ja tapeti

muhulasi. Selles ülevaates pole ka mainitud kõiki pärast sõda vangistatud muhulasi.

1939. aastal oli Muhu elanike arv 5011, 1944. aastaks oli järele jäänud 4422 inimest, 1949. aasta 1. jaanuaril oli Muhu elanike arv 4080. Muhulasi ja nende järeltulijaid oli aga väljaspool Muhu saart tol ajal juba tuhandeid. Osa oli küüditatud ka Eesti ja isegi Saare maakonna piirides nagu Tupenurme Vanaga pere, kes 1949. aastal küüditati ära Sõrvest, kuhu perenaine Ekateriina Maripuu koos vanema pojaga ja vanaperemehega 1948. aastal pärast poegade Mihkel ja Vassili arreteerimist olid saadetud. Saaremaalt küüditati ka Juula, Lilli ja Hilja Väärtnõud. Isa Jaan oli arreteeritud 1944. aasta lõpus ja aasta hiljem juba surnud, jõudes talle määratud 10+5 ainult aasta GULAGis olla.

Osa küüditatutest, põhiliselt vanemad inimesed, surid juba teel või esimese aasta jooksul:

Pärase Piiri Georgi Heinla juba 6. aprillil 1949, Võiküla Panga Maria Pärtel – 12.4.1949, Pärase

Tõnise Georg Kokk – 5.11.1949, Mõisaküla Laasuga Andrus Kolk 25.9.1949, Koguva Vanatoa Jaan Schmuul 4.6.1949, Kapi Rehe Georgi Rehepapp 19.2.1950, Tupenurme Vanaga Mihkel Maripuu 1.1.1950.

Agaga tagasi ei tulnud ka nooremaid: 1919. aastal sündinud Suuremõisa Aljava Linda Ligi suri 14.3.1951 ja Akelina Ligi 27.5.1955. Tupenurme Vanaga perepoeg, 1928. aastal sündinud Endel Maripuu suri 11.9.1950. Rääkimata nendest, kes arreteerituna oma elu vangilaagris lõpetasid.

Enamus Muhust küüditatutest viidi Novosibirski oblasti Tatarski rajooni.

Kui keegi leiab ülaloodud andmetes vigu või on keegi märkimata jäänud, siis palun sellest teada anda. Eriti ootame teateid nende küüditatute ja arreteeritute kohta, kes ei elanud siis veel Muhus.

Eda Maripuu

tel 5345 4591 või

eda@muhumuuseum.ee

Muhulasi 80 aastat tagasi: Lõetsa Tähvena Timmu matusepildilt

Veebruarikuul 1939

Istuvad: Tähvena Leena, süles Rehejaagu Esta (lahkunu naine ja tütre-tar), Rehejaagu Riina ja Saare Iisa (lahkunu tütre), Rehejaagu Mihkel ja Saare Mihkel (lahkunu väimehed).

Seisavad: vasakult esimeses reas Tähvena Mihkel (vanem), Tähvena Iisa, Ennu Mare; ülalpool – Koolielu Juri, Mardi Madis, Uuelu Joosep, Ennu Joosep (prillidega), Tähvena Sass, Rehejaagu Volli, Tähvena Volli, Tähvena Mihkel (noorem), Sassi Iisa, Paalijuri Ivan, Mikhli Leena, Rehejaagu Meinart, Nurme Juula, Ristikivi Senni, Nossa Liisa, Mardi Leena, Uuelu Iisa; lapsed püsti ees paremal: Sassi Vilma, Vanapere Veili ja Uuelu Hilda (teisest reast), Nurme Hermann ja Erna (esireast).

Viimases reas (katuseräasta ees)

seisavad Paalijuri Paul, Mikhli Juri, Sassi Vassel, Nurme Vassel (Mäelt), Uuemaa Vassel, Sassi Mihkel, eespool Mardi Liina, Tiiriki Salme, tagapool Ristikivi Vassel, Ennu Ivan, eespool Mäe Liina, taga Mäe Mihkel (Ruttu),

Mikhli Eedi (eespool), Koolielu Iisa, Nõmme Juuli (Ennult), Tõnise Salme ja Tihuse Leena (paremal ülanurgas).

Foto Rehejaagu perealbumist Esta Vene loal.

Nimed üles kirjutanud Heino Rääim Lõetsa tuttavate inimeste kiiduväärt abiga.

Timofei Keskaik (surn. 5. II 1939) oli skulptor Ants Mölderit vanaisa.

Liiva uhkest kalapoest kirjutas 25. jaanuari Meie Maa.

Kalmer Saar

Meeldiva muhulase päevakoogi võit läks Jaanus Paistule

Septembrist veebruarini viis kohvik Samsara läbi „Meeldiva muhulase päevakoogi” projekti, mille jooksul tutvustasime 23 meeldivat Muhu inimest ja nende lemmikkooke. Enim hääli saanud koogiks osutus Jaanus Paistu šokolaadi fondant kirsikastmega.

Jaanus kogus tulises heitluses 294 punkti. Esiviisikusse mahtusid veel Ulvi Sooäär, Aino Rummel, Riivo Oks ja Kaupo Tüür.

Eraldi äramainimist väärib kindlasti Ivo Maripuu kook „Lenini onn”, mis oli üks omapärasema väljanägemisega kooke, ning Kairi Roostalu šokolaadi-oa kook, mille maitset kiitis ka president Kersti Kaljulaid.

Kohvik Samsara meeskond tänab kõiki võistlusel osalenud inimesi heade retseptide ja ülimeeldiva koostöö eest!

Puuetega inimeste eluaseme füüsilise kohandamise taotlusvoor

Kohalikele omavalitsustele avanes meetmetegevuse „Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine” taotlusvoor, mille eesmärk on tagada puudega inimestele paremad elamis-, õppimis- ja töötamistingimused.

Toetuse andmise tingimused on kehtestatud sotsiaalkaitseministri 26. veebruari 2018 määrusega nr 4 „Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine”.

Tegevuse raames toetatakse puudega inimese erivajadustest tulenevat eluruumi kohandamist. Avaldusega saab taotleda toetust puudega inimese erivajadusest tuleneva eluruumi kohandamiseks, sealhulgas:

- * liikuvusega seotud toimingute (püsti, pikali ja istuma saamine, treppidest üles ja alla liikumine, udest ja väravatest sisse ja välja liikumine) parandamiseks, sh eluruumi sissepääsu, hoone välisukse ja eluruumi vahelise käigutee, hoone ja selle territooriumile sissepääsu või piirde kohandamist;

- * hügieenitoimingute parandamiseks (pesemis- ja tualetitoimingud);
- * köögitoimingute (toiduvalmistamine, söömine ja joomine) parandamiseks, sh kütte, ventilatsiooni, valgustuse jms juhtimisautomaatika ning suitsu- ja vingundurite paigaldamist.

Toetuste suuruse ja kohanduste arvu aluseks on puudega inimeste arv kohalikus omavalitsuses. Projekti käigus kohandatakse eluruumi kuni kahele puudega Muhu valla elanikule.

Muhu valla elanikel on võimalik taotleda oma eluruumi kohandamist perioodil **5. märts - 3. mai 2019 a.** Kohanduste tegemisperiood kestab vastavalt määrusele 24 kuud. Lisainfo www.muhu.ee

Taotlusi koos lisadokumentidega on võimalik esitada elektroonselt digitaalselt allkirjastatuna e-posti aadressil vald@muhi.ee või posti teel (Vallamaja, Liiva küla 94701, Muhu vald, Saare maakond). Samuti võtab kohapeal taotlusi vastu valla sotsiaalnõunik Triin Valk. Lisainfo: Triin Valk, tel 459 8196 / 5664 6773, e-post: triin.valk@muhi.ee

Kuivastu postipunkt Kuivastu sadama poes avatud T-L 10 –18.

Hellamaa raamatukogus märtsi lõpuni näitus “Millest kõneleb kalender”.

Küttepuud:

3-meetrised koos koju toomisega 20 eur/ruum. Halupuud erinevas pikkuses, vastavalt tellija soovile. Võimalik tellida ka konteinerisse laotud küttepuud. Pakume kompleksiga küttepuude saagimis- ja lõhkumisteenust

Saematerjal:

Müüme kuiva saematerjali. Servamata lepa, haava, tamme, pärna, saare ja jalaka planku ning lauda. Aialatid männist ja haavast pikkus 3 meetrit. Aiapostid tammest, erinevad pikkused. Toodame vastavalt tellija soovile punn- ja põrandalauda erinevatest puuliikidest. Võimalik tellida poolpalgi mooduleid kuuride ja saunade ehituseks.

Tehnika:

Roomikekskavaator, kopplaadur, minilaadur, kallur-furgoon ja metsaveoautod ja palju erinevat põllumajandus ning metsatehnikat. Meie masinaparki on lisandunud kaks uut masinat. Minilaadur Avant, mis mahub igale tööplatsile, võimalik kasutada ka siseruumides ning kahjustab pinnast minimaalselt. Masinal on palju erinevaid töövahendeid. Kevadiseks metsseakahjustuste tasandamiseks on parim tööriist masinale paigaldatav vedrupiidega raudreha ning tasandusrest. Masina rendihind 22.-/h.

Pinnase- ja kännufrees, millega on kiirelt ja efektiivselt võimalik võsastunud või ebatasasane maa muuta murutraktoriga niidetavaks alaks. Seade sobib ka kitsaste külavaheteede freesimiseks ja tasandamiseks. Meetrise läbimõõduga tammekännu pinnasega tasaseks freesimiseks kulub 5 minutit, purustab ka juured 20 cm sügavusel pinnases. Hind kujuneb vastavalt töömahule.

Haljastus:

Müüme huumuserikast sõelutud mulda haljastuseks. 10 eur / tonn
Sõelutud muld täiteks (sisaldab kuni 1,2 cm läbimõõduga kivi) 5 eur / tonn

Hobusesõnniku ja turbaga segatud kasvumuld 25 eur / tonn
Tänavakivi müük ja paigaldus, kivi hind alates (5.- m²)
Erineva fraktsiooniga killustikud, liiv ja kruus ning graniitkillustik. Teede ja platside ehituseks freesasfalt.

Teostame:

Settekaevude tühjendust, teede väljakute ja aedade ehitus.
Rohkem infot: www.muhuvarahaldus.ee
Info ja tellimine:
50 97 679 või 53 00 25 20.

Tehnoülevaatus

Teostame ka TRAKTORITE ülevaatus!

Tulekustuti taatlemine ja müük

Autode sisepesu

Autoremont

Kere, veermiku ja mootori remont

Varuosade tellimine

Sildade reguleerimine

Rehvitööd

Kerevenituspink

Diagnostika

Klaaside vahetus

Muruniidukite ja trimmerite hoiustamine ning hooldus

52 737 75 – alan@collester.ee

Ehitusteenused

Üldehitustööd, kanalisatsiooni- ja torutööd, elektritööd

Teehöövli teenus

Ekskavaator-laaduri teenus

JCB 4CX + erinevad kaevekopad + hüdrovasar

Transport (kraana + kallur)

Minitraktori teenus

Avant 520 + erinevad agregaadid

Sõelutud mulla, killustiku, liiva, paekivi ja raudkivi müük

Haagiste rent

50 675 02 –

paavo@collester.ee

Asume Soonda külas vanas laudakompleksis.

Sihtasutus Kadunud

Telefon 6616776 (töötab 24/7)
www.kadunud.ee

Kaduma läinud inimeste otsimisega tegelev sihtasutus Kadunud Otsingufondi eesmärk on anda kadunud inimeste otsingutele täiendavat ressursi selles osas, mida ei kata vabatahtlike pühendumus ning riiklikud struktuurid.

Kõik kes soovivad meid toetada, olete oodatud otsingutele. Infot leiate www.facebook.com/groups/OPEROG/

Teine võimalus otsingutest osa võtta on otsinguid rahaliselt püsiannetusega toetades:

Saaja nimi: Kadunud SA

Saaja konto:

EE661010220095092013 (SEB)

Selgitus: pysiannetus sihtasutuse tegevuse toetuseks

või: Saaja nimi: Kadunud SA

Saaja konto:

EE441010220248190225 (SEB)

Selgitus: pysiannetus OPEROG operatiivsete otsingute kuludeks

Saaremaa töö- ja karjäärimeess 2019

Austatud tööandjad!

Ootame teid osalema Saaremaa töö- ja karjäärimeessil 2019, mis toimub **9. aprillil 2019. a kl 10 – 13** Kuressaare Kultuurikeskuses (Tallinna 6, Kuressaare).

Töömess on hea võimalus ettevõtet tasuta reklaamida, tutvustada värbamistingimusi ning leida potentsiaalseid uusi töötajaid.

Osalemine on tasuta. Messi ajal on teil kasutada laud, kuhu paigutada teabematerjalid jm vajalik.

Palume **messil osalemise soovist teatada hiljemalt 1. aprilliks 2019**, täites registreerimisvormi.

Kõik erisoovid, lisaküsimused ja ettepanekud on oodatud:

Telefon: 45 21 888

Mobiil: 53 627 917

E-post:

triinu.lilleparg@tootukassa.ee

Eesti Töötukassa

www.tootukassa.ee

Jürikuu juubilarid ja sünnipäevalapsed

Arvet Kõrv	95 (28.4)
Manivald Äkke	92 (28.4)
Helja Sooäär	90 (18.4)
Leida Kesküla	90 (25.4)
Manivald Piipuu	87 (16.4)
Jutta Maltis	86 (25.4)
Aino Puu	85 (22.4)
Oodet Liblik	84 (26.4)
Lilja Keinast	83 (18.4)
Eldur Väärtnõu	81 (7.4)
Rein Ling	81 (9.4)
Asta Auväär	75 (5.4)
Heljo Noor	75 (15.4)
Juta Peegel	75 (30.4)
Aita Keenberg	70 (4.4)

Anne Vaher	65 (28.4)
Gaida Õunapuu	60 (20.4)
Boris Luht	60 (29.4)

Palju õnne!

Märkus: kes ei soovi oma sünnipäeva avaldada, palume sellest märku anda vähemalt kaks kuud enne, kuna Muhulane avaldab igas numbris mitte algava, vaid järgmise kuu sünnipäevalapsed.

Ohvriabi kriisitelefoni 116 006 (tasuta ööpäevaringne kriisinõustamine); palunabi.ee veebivestlused

Aasta alguses alustanud ohvriabi kriisitelefoni 116 006 on mõeldud neile, kes on langenud süüte, hoolitsemise või halva kohtlemise ohvriks või kes on kogunud füüsilist, vaimset, majanduslikku või seksuaalset vägivalda. Ohvriabi kriisitelefoni helistamine on tasuta ning helistaja võib jääda anonüümseks. Abi osutatakse eesti, vene ja inglise keeles. Need, kes ei soovi või ei saa helistada, saavad pöörduda abi saamiseks palunabi.ee lehele, kus pakutakse veebinõustamist sarnaselt telefonile ööpäevaringselt ja kolmes keeles. Ohvriabi kriisitelefoni teenust korraldab sotsiaalkindlustusamet.

Saaremaa Muuseum ootab perekonnalugusid

Saaremaa Muuseum kutsub üles jäädvustama 1919. aasta mässi ja Eesti Vabadussõjaga seotud perekonnalugusid. Muuseumi poolt korraldatud konverents "Mässi kaudu vabasse riiki" näitas, et paljudel saarlastel ja muhulastel on siiani oma isiklik side 100 aasta taguste sündmustega. Kõik need lood on väärt jäädvustamist, sest need aitavad tollaseid sündmusi paremini mõista ja mõtestada nii täna kui 100 aasta pärast.

Saaremaa Muuseum ootab kõigi lugusid **15. septembrini** aadressile Lossihoov 1, Kuressaare 93810 või väikposti aadressile: muuseum@muuseum.tt.ee (alates 15. märtsist aadressile muuseum@saaremaamuuseum.ee). Kui on inimesi, kes sooviksid oma loo salvestada helikandjale, palutakse sellest muuseumile teada anda telefonil 45 54 463 või muuseum@muuseum.tt.ee / muuseum@saaremaamuuseum.ee

Kui kellelgi on fotosid või muid teemaga seotud dokumente, siis on muuseum ka nendest huvitatud, vajadusel tehakse koopiad.

Kirikuteated

EELK Muhu Katariina kogudus

Muhu Hooldekeskuse kirikuruumis jumalateenistused armulauga:

Pühapäeval, **10. märtsil kl 14:** Paastuaja 1. pühapäev Invocavit. Jeesus – kiusatuste võitja.

Pühapäeval, **31. märtsil kl 14:** Paastuaja 4. pühapäev Laetare. Eluleib.

Koguduse hooldajaõpetaja

Hannes Nelis, tel 529 1881

hannes.nelis@eelk.ee

EAÕK

Rinsi Jumalaema Kaasani pühakuju kogudus

16. märtsil kl 10 Jumalik liturgia.

Hellamaa Peetruse ja Pauluse kogudus

23. märtsil kl 10 Jumalik liturgia.

Teenib preester Toivo Treima, tel 5635 0051; toivo@eoc.ee

16. märts kell 11–16

Muhu Põhikoolis

Saare maakonna

KÄSITÖÖPÄEV

Loeng "Muhu tikandi ajalugu", töötöad, kevadkontsert (KÜI).

Registreeri 14. märtsiks.

Täpsem teave: muhu.ee

22. märtsil kl 18 ja

26. märtsil kl 10

Hellamaa külakeskuses

KLASSIKOKKUTULEK 3

"Ristiisad". Pilet 5 ja 4 eurot.

23. märtsil kl 19 KONTSERT

- **ÕHTUSÖÖK** Koost Muhu

Restos: esineb Daniel Kemish.

Pilet 35 eurot. Info ja bron. tel

5693 9589, liinu@koost.ee

* Ehitusmehed/kiviaiameistrid ootavad tööpakkumisi.

Tel. 5461 6512.

Soovid osta - müüa kinnisvara või vajad hüva nõu?

Võta ühendust: **Lauri Kolk**

Tel: +372 5191 2950,

lauri@adrem.ee

www.adrem.ee

Kõige ülevaatlikum info Muhumaa kinnisvarast! Adrem Kinnisvara tegutseb Saare maakonna kinnisvaraga juba aastast 2002!

NAISTEPÄEV HUUAB TULLES...

Tule osale 9. märtsil toimulaval üritusel ja võta sõber/sõbranna ka kaasa! Üritus mõeldud kõikidele vanusegruppidele ja nii meestele kui ka naistele, neidudele ning noormeestele!

Ringtreening Muhu spordihalli jõusaalis kl 12–13.

Kaasa vahetusjalatsid, spordiriietus ja hea tuju.

Vestlustund Liiva lasteaia saalis kl 13.30–15.30. Saab maitsta head ja paremat.

* Piiri Taaskasutuskeskus on märtsis avatud R ja L 10–15.

* Müüa Piiri külas kahetoaline korter. Täpsem info telefonil 5341 5301. Piret.

* Ostan korteri, maja või äripinna Liival. Telefon 512 3086.

* Ostan vanu vene kontaktoreid, kaitselüliteid, elektroonika trükkplaate, KM-kondekaid, transse jms detaile, ostsilloskoope, raadiojaamu, side-, mõõte-, militaar-elektroonika plokkke jms. Vanade ruumide tühendamise vanaelektroonikast. Tel. 5197 3129.

Aprilli Muhulase materjalid on teretunud **30. märtsi** õhtuni.

Toimetab Anu Pallas,
tel: 52 28 929, e-post: muhulane@muhu.ee
Muhulane ilmub kord kuus.
Internetis www.muhu.ee
Trükinud Saaremaa Trükikoda 400 eks.
Hind 50 eurosent